

betale, indtil de have opnaaet Laanet. Efter Lovforslaget skal Lagationsforretningen først foretages og betales, og derefter afgjøres det, om de faae Laanet. Endvidere opnaas derved, at Statens Hjælp foruden, som jeg nævnte før, at undgaa at blive fortløbende vil faae et bestemt og tilnærmelsesvis overfkueligt Omfang; det er jo klart. Og endelig for det Credit, hvis man vilde sige, — jeg vil altsaa imødegaa denne Indvending —, at Statens Hjælp paa denne Maade bliver meget større, fordi Lagationsforretningen er kostbarere end Thinglæsning og Stempel — Lagationsforretningen opgav jeg til 14 Kr. og det andet til 9 Kr. 56 Ore — saa vil jeg hertil svare Nei, i Virkeligheden er Hjælpen mindre, thi den anden er, som jeg nævnte, fortløbende; men den Statshjælp, der gives gennem Lagationerne, vil jo synke efterhaanden, som de smaa Eiendomme blive beheftede med Kreditforeningslaan og altsaa i Virkeligheden falde bort efterhaanden eller i alt Fald blive mindre og mindre, og derved tror jeg, man tilfrækkelig kan afkræfte den Indvending, at det er for Meget, der gives. Det bliver i Virkeligheden ikke Mere, men det bliver paa en langt mere effektiv og for de Paagjældende fyldestgjørende Maade, at Hjælpen ydes. Det var den ene Side af Sagen. Jeg kommer nu til den anden Side, nemlig Drøningen af Forholdene, saaledes at de Paagjældende saavidt muligt kunne undgaa Mellemmand. Jeg sigter ikke alene til, at de skulle kunne undgaa Kommissionærer, men ogsaa at de sikres mod enhver unødvendig Omkostning og Tab, nemlig ved Obligationernes Omsetning, og det vil meget let kunne effektueres dels ved en noget mere selvstændig Virksomhed fra de paagjældende Kreditforeningers Bestyrelses Side og dels endelig ved nogen Assistance af de paagjældende Netsbetjente. Jeg skal tillade mig i ganske korte Træk at nævne, hvorledes jeg har tænkt mig, at en saadan Laanesag skal gaa for sig. Laantageren maa jo indsende sin Laanebegjæring til Kreditforeningen, ledsaget af Skjøde- og Pantattest, men den Ting er i og for sig ikke vanskelig. Skolelæreren, Sognefogden eller en anden Mand skriver med Lethed en saadan Laanebegjæring for ham, og dermed mener jeg, at hans selvstændige Virksomhed kan være afsluttet. Hvis Kreditforeningen mener at kunne tilstaa Laanet i den paagjældende Eiendom, lader den Lagationsforretning afholde og underretter gennem Netsbetjenten Laantageren om, hvor stort Laan han kan faae. Accepterer han Kreditforeningens Tilbud, udfærdiger den Obligationen, sender den til Netsbetjenten og lader ham kalde Manden op for at underkrive den, lader den thinglæse og sende tilbage igjen, og naar saa Obligationen er sendt tilbage i god Orden, mener jeg, at Kreditforeningen skal være forpligtet til ved sin Mægler eller sin Bank, som jo kan gjøre det meget bedre end

til Dagens Kurs og sende Pengene direkte igjennem Netsbetjenten til den Paagjældende. Naturligvis skal det Altsammen ske uden Extrabetaling fra Kreditforeningens Side og naturligvis ogsaa uden nogen som helst Betaling fra Netsbetjentens Side. Men naar det nu siges, at der kunde være nogen Betænkkelighed ved at benytte Netsbetjentene dertil, vil jeg dertil svare, at denne Uleilighed vil være grumme ringe i Forhold til det Gode, der opnaas, og vi have jo allerede noget Tilsvarende, idet nemlig Overformyndreriet benytter Netsbetjentene paa denne Maade. Det skal ganske vist indføres i Loven, at de have den Forpligtelse, saaledes som det er indført i Overformyndreriloven; man benytter Netsbetjentene paa den Maade at man sender dem Pengene og lader dem udbetale dem og saa sender Røttingen tilbage. Det, tror jeg, vilde være godt, dersom man vil beslutte sig til at gaa denne Vej. Derved sparer man meget betydelige Udgifter for de paagjældende Laantagere. At paalægge Kreditforeningen at sælge Obligationerne, antager jeg ikke, der kan være nogen som helst Betænkkelighed ved, det er Noget, som maaske ikke engang behøver at staa i Loven, men Noget, som den ærede Indenrigsminister ved at stadfæste Vedtagterne kan gjøre til en Betingelse. Jeg vil sige, at, dersom man vil gaa den Vej at benytte Netsbetjentene, er det ikke alene Udgifterne, man sparer disse Laantagere for, men man sparer dem for Usikkerhed med Henhyn til de Personers Soliditet, som de have henvendt sig til, og man sparer dem for Oprøkkeri af saadanne Folk. Jeg vil sige, at dette Sidste er ikke den mindst væsentlige Side af Sagen, tværtimod for mig er det et meget væsentligt Punkt. Jeg har kjendt flere Tilfælde, hvor Folk paa Landet have faaet Laan i Kreditforeningerne, og hvor de kun, efter at Obligationerne ere sendte til Bedkommende, have kunnet faae Pengene i smaa Afdrag, og jeg har i min Praxis haft to Tilfælde, hvor Pengene ikke kom frem, førend efterat en kriminel Undersøgelse var indledet. Den Slags Forhold kan jo ogsaa finde Sted andre Steder, og det skal man saavidt muligt søge at værge disse Smaaafolk imod. Jeg tror, at dersom man vil bestemme sig til at følge den Vej, jeg her har antydnet, vil man faae Fernøielse af Lovforslaget.

Møller: Ja, jeg kan ikke negte, at jeg staar helt anderledes til denne Sag end navnlig den ærede fidsste Laler. Jeg erkjender fuldt ud, at der iblandt Smaaafolk er en stor Trang til overhovedet at faae Laan, og dernæst til at faae Laan paa rimelige Betingelser og til ikke altfor stor en Bekostning. Altsaa, jeg paaskjønner ogsaa for mit Bedkommende, at den ærede Minister har taget denne Sag frem og taget den under Overveielse, og jeg haaber, at der kan komme noget Godt ud af den. Dette negter jeg ikke; men